

ЦЕНА ПЕНТИВ: 5 коп. Дор. Америки СІМ ЦЕНТИВ Закордоном

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0807 4-0237

— Тел. У. Н. Союз: ВЕрген 4-1018

FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

АМЕРИКА ВЕДЕ ПЕРЕД В РОЗВИТКУ РАКЕТНИХ ЛІТАКІВ

Нью Йорк, 18 листопада. — Злучені Держави мають тепер наймогутніші і найпридатніші летючі машини в світі, а впровадження останніх п'яти років зробили більший поступ ніж Британія або Росія в продукції ракетних літаків. Таку думку висловили три з-поміж найбільш досвідчених знавців американського летючого діла на конференції в готелі Барклі. Це такі знавці: Фредерік В. Ренчер, президент ради директорів Юнайтед Ейркрафт Корпорейшен, Г. Мансфілд Горнер, президент цієї самої корпорації й Лінард С. Гобс, віцепрезидент. Вони всі три заступають окремі ділянки при виробі літаків. На конференції обговорювалося російські ракетні боти літаки, які появилися в Кореї. Згадані знавці стверджують, що ці літаки, зі скороченою назвою МПГ, це переловлені в 1946 р. від британців літаки з назвою Нен, удосконалені на російський лад.

КАТОЛИЦЬКІ ЄПІСКОПИ ГАНЯТЬ МОРАЛЬНИЙ РОЗКЛАД

Вашингтон. — католицькі єпископи Злучених Держав, зібрані на річний нарадах виконавчого комітету Кривої Католицької Конференції Доброї Ділячості згадали недостатку моральності в теперішньому уряді і видали заклик до припинення прийнятого довіря для виборних урядовців, щоб надалі „значення і гідність“ політичного життя. Серед 13 зібраних єпископів були два американські кардинали, а саме Семюел Стріт з Шікаго і Франсіс Спелман з Нью Йорку. Ім'єм усього американського католицького єпископату члени

ВІДНОСИНИ В НАДБЕРЕЖНІМ ФРОНТІ ПІД СУДОВИМ СЛІДСТВОМ

Нью Йорк. — Велика судейська лава, яка просліджує ракетство серед поліційних і міських урядовців, дістала від судді Семюела Ліббівца з повіту Кінгс у Брукліні доручення переробити на себе обов'язок прослідження злочину на водних фронтах, тобто в корабельних доках, де як сказав суддя в одному з своїх рішень причали в Брукліні вкрадено товару вартості \$300,000 за один рік. Звертаючися до членів слідчої судейської лави, суддя висловив їм подяку за дотеперішню працю при слідстві над корупцією поліції і закликав їх посилити свої зусилля для сліdstва над ракетами на водному фронті. Особливу увагу мають вони присвятити для „зловлення великої риби в коламунтій воді при березі“, де ці великі риби при допомозі галапасів і резбишак тиснуть

ВНЕ НЕМА НЕДОСТАЧІ В ПРОДУКЦІЇ М'ЯСА

Шікаго. — Із зростаючою кількістю худоби на заріз у цій країні, скінчилася загроза нестачі м'яса. Таке задоволення склали з кінцем минулого тижня фермери з Збіжевої Смуті, які постачають найкращішу худобу для різниці в Шікаго.

В АМЕРИЦІ

- Треба збирати запаси харчових продуктів — закликає Кравець Товариство Платувани. Вони твердять, що ці запаси можуть придатися в недалекому майбутньому.
- П'ять журналістських стипендій призначено з фонду Огдена Ріда на подорожування за морем в наступному році. Рід був видавцем щоденника Нью Йорк Трибун. Стипендія виноситься по \$5,000 і призначена для редакторів. Жален із стипендістів не походить з Нью Йорку.
- Пробне голосування республіканців-конгресменів виявило прихильність до можливих кандидатів на президентство в такій черзі: сен. Роберт Тефт — 71 голосів, генерал Дуайт Д. Айзенгауер 54 і далі йдуть „малі кандидати“: сен. Джексон 13, ген. Дуглас МакАртур 12, губ. Ірл Воррен 5.
- Жінка ген. МакАртура заборонила чоловікові виходити з дому, щоб не робити собі ворогів, як це сталося в Сенті, у стейті Вашингтон. Генерал виявив це на годині після промови і сказав, що послухас жінки.

ЗАХІДНІ ВЕЛИКОДЕРЖАВИ УТОЧНИЛИ ПЛАН РОЗБРОЄННЯ

Париж. Представники Злучених Держав, Британії і Франції передали Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй детальний план своєї пропозиції відносно міжнародного розбросання, включно із заборону атомової зброї. Передані пропозиції переконують, що західні великоддержави зголосили свою резолюцію не як пропагандистський грізний аргумент в дипломатичній грі зі СРСР, але що вони справді вірять в можливість досягнення міжнародного миру таким шляхом і готові по ньому піти. Загальну резолюцію в цій справі, базовану на виглошенні президентом Труманом думках і засадах, зголосив державний секретар Дін Ачесон в імені Злучених Держав, Британії і Франції на відкритті сесії Генеральної Асамблеї. Тепер передано в цій самій справі детальний план, головним пунктом в якому є пропозиція створити окреме тіло — Комісію Розбросання, що була б підпорядкована Раді Безпеки, складалася б з членів цієї Ради та представників Канади, і була б головним виконавчим органом в поступовому встановленні міжнародної контролю зброї, а далі й в переведенні загальної резолюції в цій справі, базовану на виглошенні президентом Труманом

СОВЕТСЬКА НОТА В СПРАВІ ТРИСТУ — ЦЕ „ДИВЕРСИЯ“

Вашингтон. — Американські дипломатичні урядовці переглянули останню московську ноту в справі Тристу, виславу до Злучених Держав, Франції, Великобританії з закидами, що вони не дотримують миру з Італією. Урядовці шукають причини нового советського дипломатичного кроку в цій справі і приходять до висновку, що тут ідеться

ЯПОНИЯ РАТИФІКУВАЛА МИРОВИЙ ДОГОВІР

Токіо. Японський уряд закінчив вчора акцію в справі ратифікації підписаного в Сан-Франциско мирового договору та рівночасно договору безпеки із Злученими Державами. Ратифікація мирового договору ухвалив парламент більшістю 174 голосів проти 45; голосування в справі ратифікації договору безпеки, який дозволяє на перебування американських військ на японській території та дає Злученим Державам право на вдержування в Японії своїх військових баз, було 147 за і 76 проти. Формальне завершення ратифікації договору вимагає підпису імператора Гірогіто, якому вже передано текст договору та який підпише його вчора в найближчих днях. Договір увійде в силу, правдоподібно, вже з початком наступного тижня. В парламенті тільки соціалісти та ліві партії голосували проти ратифікації договору.

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО В НЬО ЙОРКУ

Нью Йорк. — Місцева українська громада вшанувала роковини Листопадового Зриву окремою Святочною Академією, яку влаштувано стараннями Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій в неділю, 18-го листопада, в залі Стайвезант Шай Скул. В програмі Академії, яку відкрив голова Об'єднаного Комітету адр. П. Гаврилко та яку започаткував чоловічий хор „Думка“ американським і українським національними гімнами, були виступи двох промовців: д-ра В. Каліни в українській і адр. М. Пізнака в англійській мовах, оперових співаків Євгенія Винниченко-Мозогової-Лева Рейнарвича в сольових точках і в дуєті, чоловічого хору „Воля“ під проводом проф. І. Недіського та декляматорів Марії Рудой і реж. І. Митрофанюка. Акомпанювали на фортепіані п-ні С. Чапельська і п-на Л. Вахнянин. Свято закінчено гимном „Не пора“. Зала була майже вщерть заповнена публікою.

ГРОМАДА В ЕЛІЗАБЕТ ЗНОВУ ДАЄ ПРИКЛАД ЖЕРТВОНОСТІ

Елізабет, Нью Джерсі. — Ця невелика українська громада вже здобула собі славу прикладної жертвенності на народній цілі і що славу вона виправдала теж на Листопадовому Святі минулої неділі, зложивши понад 700 доларів на Український Національний Фонд УКО-мітету. З невеликим успіхом пройшло й само Свято, влаштоване місцевим Центральним Комітетом Українських Організацій і на програму якого скла-

ЧЕРВОНІ В КОРЕЇ ДІСТАЛИ ОДИН ДЕНЬ ДО НАДУМИ В СПРАВІ ПЕРЕМИР'Я

АЛІАНТИ ВИДВИГЛИ НОВУ ПРОПОЗИЦІЮ. — МОЖЛИВІСТЬ ШВИДКОГО ВІРШЕННЯ ПЕРЕГОВОРІВ.

Токіо, 19 листопада. — Комуністичні делегати на мирових переговорах в Кореї сьогодні просили і дістали один день часу на більш зріле простудювання нових альянських пропозицій щодо перемир'я впродовж найближчих 30 днів. Альянти на сьогоднішній зустрічі з червоними погодилися відбутися черговою зустріччю в найближчу середу, коли то комуністи мали б дати конкретну відповідь. В альянських колах вважається, що переговори в Кореї ще ніколи досі не були так близько свого кінцевого вирішення, як вони є сьогодні. Альянти видвинули свою нову пропозицію минулої суботи і вона має чотири головні пункти: 1. Обі сторони, альянти і червоні, „повернуть свою згоду, що воєнні дії на фронті мають продовжуватися аж до кінцевого підписання перемир'я; 2. Обі сторони погодяться, що теперішня фронтова лінія, визначена спільною військовою комісією, має становити тимчасову військову демаркаційну лінію. Альянські і комуністичні війська мають відступити на два кілометри по обох боках зі своїх теперішніх позицій, щоб в той спосіб виключити можливість припадкових сутичок. — Найголовніші є третя і четверта точки, в яких альянти пропонують, щоб обі сторони „погодились, що згадана демаркаційна лінія і демілітаризована зона, базовані на теперішній фронтовій лінії, повинні залишитися в силі в договорі про перемир'я, якщо воно буде підписане впродовж найближчих 30 днів після прийняття цієї умови двома делегаціями на пленарній сесії“. — Це означає, що альянти погоджуються на встановлення вже передумови перемир'я, але під умовою, що це перемир'я буде в подальшому узгоджене і підписане впродовж найближчих 30 днів. В тому часі, мали б бути встановлені інші передумови, зокрема щодо воєнних полонених, щодо гарантій проти відновлення агресії і т. д. Вчора комуністи мали дати свою відповідь на ці пропозиції і від неї залежатиме дальша доля переговорів. Сьогодні термін цієї відповіді продовжено до середи і від неї залежатиме мир або дальша війна в Кореї.

АЛІАНТИ ЗНИЩИЛИ 11 ВОРОЖИХ ЛІТАКІВ НА ЗЕМЛІ В КОРЕЇ

Токіо. — Альянські літаки вчора вперше за весь час війни заскочили на аеродромі в Північній Кореї ворожі літаки та знищили одинадцять з них. Сім інших ворожих літаків — знищено в повітряних боях, — так, що вчора ворожа авіація віднесла найбільші втрати. Ворожі літаки заскочено на аеродромі в Уїджу, в безпосередньому віддаленні від манджурського кордону на ріці Ялу. Атакуючи виконали два дні після того, як альянти дістали повідомлення, що ворожа авіація вперше почала користуватися аеродромом на північно-кореїській території, замість дотеперішніх „протегованих баз“ в Манджурії. Нищівну атаку на ворожі літаки на цьому аеродромі виконали тільки два альянські літаки. Теж на суходільному фронті альянські війська на поодиноких секторах перейшли до протинаступу, відбиваючи від ворога вторгнень в попередніх двох днях терен та здобуваючи ще коло 3-х миль нової території. Цим разом альянські фронтові війська мали сильну підтримку з боку авіації, яка, крім участі у фронтових боях, виконала ще понад 650 місій на воєнні об'єкти у ворожому заплілі.

КОМУНІСТИЧНЕ НАРОДОВІВІВСТВО В КОРЕЇ ПОПОВНЕНО З НАКАЗУ КОМАНДУВАННЯ

Токіо. — Шеф правного відділу в штабі Восьмої Армії, полк. Джеймс М. Генлі, який кілька днів тому проголосив різкі висітки про масовий злочин народівбивства, докочаний комуністами в Кореї над безборонними альянськими полоненими і захопленими південно-кореїськими цивільними інтернованими, виснажив вчора, що ці злочини були поповнені виразно з наказу комуністичного командування. — Полк. Генлі заявив, що на війні можуть трапитися випадки злочинного вбивства, поповненого одиницями в хвилюючій настрій, але це було б тільки випадковий злочин, а не такий масовий і так планоно переорганізований, як ці, про які мова. Вже раніше були неперетерпимі повідомлення, що китайські і корейські комуністи вбивають альянських полонених з доручення своїх комуністичних „сортатників“. Конгресмен Рей Дж. Медден, демократ з Індіани, заявив, що він на черговій сесії Конгресу в січні наступного року домагатиметься конгресового прослідження справи комуністичного народівбивства над альянськими полоненими в Кореї.

АМЕРИКА ДОМАГАЄТЬСЯ РЕФОРМИ ЕСПАНСЬКОГО РЕЖИМУ

Париж. — З поінформованих джерел тут заявляють, що американські представники дали еспанському уряду виразно до зрозуміння, що він може розраховувати на видатнішу американську допомогу тільки під умовою, що він переведе відповідні зміни в своєму режимі. До тих змін мало б належати м. ін.: усунення з уряду деяких осіб, дозволів на поворот до Еспанії емігрантам з часів громадянської війни та відповідна лібералізація робітничих та інших законів, що дозволяло б на більший голос населення в справах порядкування країною. Деякі з тих змін мали б наступити вже в найближчих тижнях.

НОВІ КРИВАВІ ЗАВОРУШЕННЯ В СУЕЗІ

Каїро, Єгипет. Згідно з повідомленням єгипетського міністерства внутрішніх справ, в місті Ізмаїлі в зоні Суецького каналу дійшло вчора пополудні до кривавих заворушень, під час яких 13 осіб — 9 єгиптян і 4 англієць — було вбитих, а десятки інших поранених. Між вбитими єгиптянами було п'ять поліцаїв, а вбиті британці — це два офіцери, один підстаршина і один воїк. Згідно з єгипетським повідомленням, стрілянина почалася від того, як більша англійська патруля вступила до Ізмаїлі та „скопила“ одного єгипетського поліцаїв, який з черги наробив крику та почав стріляти, алямуруючи і провокуючи до стріли інші єгипетські поліційні сили. З британської боку виноситься, що британська патруля застала єгипетського поліцаїв, як він спав на стійці пеєр приміщенням губернатора. Збуджений поліцаїв почав спросання стрілянини, що й спровокувала заворушення, що тривало кілька годин. Єгипетський уряд описав повідомлення, що стріля в Ізмаїлі припинено та що в місті „все окуповане більшими британськими силами“. Ізмаїль замикалась частинно єгиптянами, а частинно британцями та іншими європейцями, переважно зв'язаними з адміністрацією Суєзу.

В СВІТІ

- Москва передала урядом Злучених Держав, Британії і Франції ноту в справі Тристу, в якій обвинувачується Злучені Держави, що вони перетворюють цю війну територію в свою військову базу.
- Італійський уряд почав широкую акцію для рятунку 20,000 чоловіків, жінок і дітей, загрожених великою повною річці По в Адрі.
- Турецька ріншла закрити свій кордон з Болгарією, щоб в той спосіб припинити інфільтрацію „підозрілих елементів“, мислячи на думку комуністичних шпигунів.
- Можливість переписання 550,000,000 доларів з фонду військової допомоги на найкоченішу господарську допомогу західно-європейським країнам заповнів американські представники.
- В Страсбургу у Франції починається нова сесія Асамблеї Європейської Ради, що продовжуватиме наради в справі об'єднання Європи. В нарадах візьме участь теж 14 членів Конгресу Злучених Держав Америки.
- Британський консул в Ідлі, в Східній Ірландії, повідомив британського секретаря закордонних справ.
- Британський уряд повідомив про першу інсталяцію атомового озв'язування.

СВОБОДА
UKRAINSKYI SHODENNIK

СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc.

at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

PEREPLATA:		SUBSCRIPTION RATES:	
Ha rik	\$10.00	One year	\$10.00
Ha tri roky	\$25.00	Six months	\$5.25
Ha tri roky	\$25.00	Three months	\$2.75

В Джерзі Сіті і закордоном: Foreign and Jersey City Rates:

Ha rik	\$12.00	One year	\$12.00
Ha tri roky	\$25.00	Six months	\$5.25
Ha tri roky	\$25.00	Three months	\$2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДВІ ІМПРЕЗИ

Цьогорічний сезон нашої громадської праці тількищо почався, але він вже записався двома імпрезами загальнонаціонального значення. До таких імпрез треба зарахувати насамперед Треті Загальні Збори З'єднаного Українського Американського Допомогового Комітету в половині жовтня у Філадельфії, та влаштовану з ініціативи Українського Конгресового Комітету все-громадську українську проти-совєтську маніфестацію в Нью Йорку попередньої неділі, отже місяць пізніше. Обом імпрезам ми вже свого часу приділили окрему увагу, загальною характеристикою їх та вказуючи на їх велике значення для української справи. Але з обох імпрез можна б теж витягнути деяку науку для нашого дальшого поступування і власне на це ми бажали б звернути увагу тепер.

Обі імпреди, Загальні Збори, а радше Академія ЗУАД Комітету у Філадельфії і маніфестація УАККомітету в Нью Йорку дуже до себе подібні. На одній і на другій імпреді головними речниками української правди були американці, в одному і другому випадках залю заповнила маса української публіки і в обох випадках імпреди мали найширший відгомін в американській публічній думці. В цьому їх теж головний успіх. Бо кожна українська імпредза громадсько-політичного характеру на цій землі матиме своє виправдання головною тоді, як вона здобуде увагу свого оточення для української справи, яку тут ставляється на американському та міжнародному тлі. Дотеперішній досвід більше ніж виправдав, що тільки так, а не екслюзивне ставлення української справи на цьому терені принесє цій справі користь. На цьому ж, хіба, усім нам найбільше залежить.

Натомість підготовка до цих двох імпрез, одної у Філадельфії і другої в Нью Йорку, могла переконачати, що представники, яких ми вибираємо, щоб нас репрезентували в підготовці таких імпрез, не завжди здатні собі справу з того, про що властиво йдеться, не завжди відрізняють дрібні справи від великих і не завжди керуються тільки тим найвищим і загальним добром справи, яким повинні керуватися. На зборах ЗУАДКомітету у Філадельфії ми з тривогою спостерігали, як поодинокі представники запускалися в джунглі великих особистих розрахунків, керувалися власними або груповими симпатіями чи антипатіями, роблячи з них "справу" та витрачаючи час і нерви на речі, які можна поладити індивідуальними листами або які взагалі на увагу не заслуговували. Тільки після витрати часу і нервів приходило опам'ятання і люди з жалем згадували те, що вже сталося та що було цілком зайве.

В Нью Йорку на зборах Маніфестаційного Комітету були подібні випадки. Часом годинами дискутувало над справою другорядною, або й цілком неприємною. Найбільше часу і нервів коштувала справа промовців. З жалем треба ствердити, що під час дискусії власне в цій справі групові антагонізми брали верх над усім іншим і в багатьох випадках можна було мати оправдані сумніви про що поодиноким представникам йдеться: про добро справи, чи групи.

Ми згадуємо про ці фрагменти і звертаємо на них увагу, бо приходимо до переконання, що ми, наша американсько-українська громада в цілій своїй скомплікованості, с на найкращій дорозі, щоб позбутися й цих недомогань та справді перетворитися в прикладну громаду української спільноти в світі. На обидвох згаданих імпрезках були, правда, неперозуміння і виміна навіть гострих слів. Але не було вже того деструктивізму, що існував в українських емігрантських групах ще кілька років тому. Тут вже ніхто не виходив з громади, не ізолювався, не розбивав єдності, але підпорядковувався рішуче більшості, хоч яке воно йому було неміле. І в цьому наш великий, можливо, найбільший прогрес. Він же не завершений і тут це багато залишається до зроблення, але ми на добрій дорозі. Ми підемо по ній швидшим кроком, як усвідомимо собі, що кожний наш внутрішній прояв консолідації та громадсько-політичної виробленості здобував нам і українській справі тим більш успіхи назовні. Академія у Філадельфії і маніфестація в Нью Йорку хай послужать на це яскравим доказом.

Підготовка республіканців до виборів

Із зголошення кандидатури мало впливового каліфорнійського губернатора Ірла Воррена на президента З'єднаних Держав у 1952 р. можна прийти до висновку, що Республіканська партія має справжній вигляд на перемогу, яких не мала впродовж двадцяти років. Передчасне зголошення кандидатури сенатора Роберта А. Теффа і його енергійна агітація за себе самого дала привід до приписання республіканської агітації в цілій країні, не зважаючи на перестороги деяких досвідчених провідників, що це не наспіла пора на повний розмах.

В парі з агітацією можна зважати цікаву внутрішню зміну в цій партії без уваги на те, хто буде призначений кандидатом на Красній Республіканській Конвенції в липні 1952 р. Цю зміну виявила зала голови партії Джорджа Г. Габрієлсона на українській маніфестації в Мангеттен Сентер у Нью Йорку в неділю 11 листопада. Присутність на маніфестації українська публіка зосередила свою увагу на його ставленні до комуністичної Росії і на його заяву, що він підтримує визвольний український рух разом з визвольними змаганнями інших народів. Дещо з українських провідників пояснює собі присутність Габрієлсона на українській маніфестації актуальністю українського питання в міжнародній політиці, не розбираючи самого ставлення республіканців до українсько-американської спільноти.

Тимчасом такий провідник республіканський щоденник, "Нью Йорк Геральд Трибун", у своєму виданні від 12 листопада, дає зовсім іншу оцінку виступу Габрієлсона на українській маніфестації, якої — мимходом кажучи — число учасників подас на 6,000 осіб. У заголовку репортажу з маніфестації сказано виразно: "Республіканці планують Все-Американський відділ". А в підзаголовку додано пояснення: "Габрієлсон каже, що (Республіканський) комітет працюватиме з національними групами при поборованні червоних". В самому тексті новинки сказано, що Габрієлсон, як голова комітету, оголосив, що "Комітет створить Все-Американський Відділ перед наступними президентськими виборами для праці з національними групами в цілій країні", що ця "діяльність матиме важливу і велику роль при вказуванні виборцям на потребу зміни для поборовання небезпек комунізму, щоб зберегти волю в ЗДА і щоб допомогти поневоленим народам в інших країнах здобути цю волю".

Заява голови Республіканської партії важлива не тим, що вона звертає своє вістря проти комунізму, але тим, що партія хоче створити Все-Американський Відділ для праці між виборцями.

Впродовж довгих років панувала в З'єднаних Державах преслія, що Демократична партія стоїть під впливами американських ірландців, які при-

ти Нью Джерсі, де українці дали велику силу при виборі сенатора Олександра Смита. Закоханий вислідом нової політики Красній Республіканській Комітет скликає до Вашингтону "Все-Американську Конференцію" національних груп в сіяці грудні, щоб там скласти план кампанії на всі стейти.

Без уваги на те, який буде наслідок нового напрямку в Республіканській партії, таку зміну треба привітати, як знак, що поняття американця не обмежується тільки до "єнків", як це деякі впливові політичні кола намагалися встановити як гасло для своїх вулжних цілей, але й на громадян, які прибувають з чужих країн, приймають американське громадянство і разом зі старими "єнками" працюють для збереження американського способу життя, з його прадами на життя, волю і змагання до щастя".

Микола Кокільський.

ГОРОХОМ ОБ СТИНУ

Писати на тему нашої школи в Америці це так, якби кидати горохом у стіну. Зерно відб'ється назад, та й в стіні діри не буде. Звичайно, на початку шкільного року з'являється в часописах декілька статей про школу, про потребу навчання української мови, декілька закликів до батьків, щоб послали дітей до рідної школи, декілька оголошень про організацію вечірніх курсів української мови і то в тих осередках, де існують наші цілоденні, парафіальні школи і... на тім кінець. Хтось там перечитає ці речі, комусь там живіше заб'ється серце, хтось кине головою, хтось махне рукою і... йдемо далі впертою дорогою. Горшина відб'ється від стіни.

Ба чі! Писав же ж недавно п. І. Радиславич, що с вже такі школи, в яких учать п'ятнадцять хвилин денно української мови. Подумайте, чи це не іронія. Школа, яка називає себе українською, призначає аж п'ятнадцять хвилин на навчання рідної мови.

Хіба не треба говорити про те, що в кожному нашому ділі повинна бути якась логіка, якась ціль. Яка ж логіка, існування нашої параф. школи? Її перше завдання це безперечно виховання дитини на засадах християнської моралі. Це не підлягає ніякій дискусії. Та це ніяк не може бути її єдиною метою. Коли б так було, то могла б його виконати школа при першій-ліпшій латинській церкві. Відпала б тоді праця турбота про гроші на удержання школи. Але коли наша найвища церковна влада все ж таки кладе велику вагу на вдердання існуючих парафіальних шкіл, та на їх розбудову, то це значить, що перед тією школою с ще інше завдання. Немає двох думок, що це завдання та виховання нашої молоді в любові до української церкви, української нації; її історії, її культури.

Вивчення української мови, пізнання української культури — це не сентимент до "старого краю", а просто життява потреба. Це ж факт, що наше національне і церковне життя були завжди тісно зв'язані, що

Зневаження демократичних ідеалів

С ознаки, що американці стаяли дедалі чутливіші до виявлення недобрих вчинків, які випливають з упередження до людей іншої раси, релігії та національного походження. З кожним випадком такого зневаження найкращих ідеалів їхньої країни, — а таких випадків трапилося два впродовж останніх місяців, — усе більше й більше людей виявляють здорове бажання довести, що ці жорстокі випадки не х а р а к т е р и с т и ч н і для цілої людності.

Не всі зрушення людської гідності спонукують американців реагувати на них персонально, але дехто таки реагує. Приміром, коли юрба не дала Гарлєві С. Кларкові, мо-

лодому ветеранові-негрові з дружиною й двома дітьми в'їхати в нове помешкання в Сісеро, Ілліной, передмістя Шікаго; його помешкання було по-вандальськи зруйноване, меблі та інше майно знищені, а самий будинок дуже пошкоджено. Це була ситуація, коли окремі особи та організації мали нагоду протидіяти.

Від окремих осіб і парафій в цілої країни посилались відшкодування для Кларків — гроші на нове піаніно для восьмилітньої дитини Кларків, а також річна стипендія для музичних студій, яку вони мають використовувати до 18-річного віку; Шікагський відділ Національної Асоціації Негрів склав позов на 200,000 доларів — відшкодування Кларкові. Сам п. Кларк опинився в стані відважного американця. Він виявив свою віру в білих людей м. Сісеро й не зрікся наміру переїхати з родиною до вибраного будинку, хоч має зачекати, поки цей будинок відновлять і йому буде забезпечений спокій під опікою закону.

Так американці мали змогу запропостувати й до деякої міри ступувати упередження та зневагу й компенсувати шкоду, заподіяну родині Кларків. Але що вони, як американці доброї волі, могли зробити у випадку зневаги, заподіяної пам'яті сержанта Джона Райса, індіанця з племені Віннебаго, який віддав своє життя на полі бою в Кореї, коли його родина було зажаковано поховати тіло цього воїна на цвинтарі в Сіу Сіті, Айова, бо цей цвинтар тільки для "білих".

Коли рік тому сержант Райс і багато інших американців з Першого Кавалерійського Дивізіону відчайдушно боролись, щоб утримати лінію фронту в Кореї, ніхто не питав, чи ці люди, що полягли одного вересневого дня разом із сержантом Райсом, були чорні, білі чи червоні. Ніхто й не повинен був питати. Але це питання повстало, коли сержант Райс лежав у домінові.

Багато американців відчували сором і обурення за цю подію. Їхню волю, "якоюсь зреагувати на це" здійснив один американець — президент Труман. Він мав змогу це зробити й зробив. Президент, прочитавши за цей випадок у ранішній газеті, наказав поховати сержанта Райса з поважними військовими почестями на Національному цвинтарі в Арлінгтоні, Вірджинія, і це дало задоволення цілій країні, а також і родині померлого славною смертю воїна.

Тепер сержант Райс лежить в Арлінгтоні, у тій ділянці цвинтаря, де поховані люди всіх рангів і рас. І саме тут до речі буде згадати слова з промови жидівського рабана, виголошеної під час освячення цвинтаря П'ятого Морського Дивізіону в Іво Джіма, у березні 1945 р. Під час цієї урочистої okazji рабін Гітelson сказав: "Тут усі рівні, незалежно від віри й кольору шкіри. Тут нема поділу на групи. Тут нема дискримінації, упереджень, ненависті. Це найвища й найчистіша демократія".

"Найвища й найчистіша демократія" — ці слова дедалі набірають більшої ваги, і щораз більше американців проймаються переконанням, що свобода й демократія незабаром запанують на цілому світі.

Вступайте в члени У. Н. Союзу

а наперед вишор дід Денис і підняв знову руку догори. Коли настала тиша, дід промовив:

"Чого зчинили галас? Хлопець каже в діло: нічого з неба само не падає, треба самим усього добиватися. Село наше велике, а триста пудів то не три тисячі — якось зберемося і дамо оті триста пудів, а там будемо бачити куди вона звертатиме: коли в діло, як ото хлопець каже, — дамо й три тисячі; коли ж піде на казна, — зернини більше вони не побачать. А як поділяти й куди посилає, то ми з хлопцем домовимося, куди не допустимо. Тож хай кожен із вас іде зараз додому, виготовить все, що хоче злати, таї чекає, поки щось приїде з Сільради, щоб забрати зерно. Відтрьох сот пудів не зубожіємо! Чи так я кажу, чесна громадо?"

(Продовження буде)

Микола Очерет.

ПАРТИЗАН

1) Минає час, проходять роки, події відходять в забуття, стираються з пам'яті імена людей, що діяли в неважкі часи, але пам'ять про сильних духом народ передає з уст в уста, їх він не забуває. Тому нас зовсім не здивувало, коли ми з уст старшини одного з відділів У. П. А. почули оповідання про життя одного отамана, який левно й тепер орудує десь на терені України. Серед стрільців УПА одного отамана був відомий під назвою Партизана, німці його величали Одноюком Отаманом, а червоні звали його Безоком Чортом. Увесь довгий зимовий вечір упівський старшина розповідав нам про життя цього отамана і тут ми хочемо це оповідання переказати.

Одного весняного дня у селі Березані на Переяславщині люди йшли до волості на збори. Ще вчора куткові заганявали людям прийти на збо-

Семенівці за три кілометри від Березані знаходиться штаб отамана Лашуна, і за всяку кривду чи бешкет зроблений в селі платили доводиться своїми головами — з Лашуном розмови були короткі. Тепер минуло вже три місяці, як пішли з села богунці, і хотів в селі утворився комуністичний осередок на чолі з робітником петроградського заводу "Свердлов" Волошином, але комуністи сиділи тихо і дід Денис і далі хазяйнував, виконуючи всі вимоги нової влади так, щоб і влада була задоволена і щоб селянам не було великої шкоди.

Коли народу коло зборні зійшлося більше тисячі, на ганок виїшов дід Денис із молодим хлопцем так років 22, вдягненим у військову шинель, — мав він на голові сиву шапку з червоною зіркою і при боці пістоль. Дід підняв руку і, коли настала тиша, промовив: "Шановна громадо! Приїхав до нас військовий комісар з повіту, представник нової влади і хоче до вас слово держати. Чи дозволите йому промовляти?" Дід спинився, а селяни щось неврівноважено зашуміли. Тоді дід повернувся до хлопця й промовив: "Значить, товаришу комісар, можеш говорити!" А сам відійшов на бік, сів на лаву,

що стояла на ганку. Тоді наперед виступив комісар і звернувся до селян з такою промовою: "Товариші селяне! Волею пролетаріату на всій Україні швидко запанує наша, большевицька влада. Недобитки українських націоналістів тікають під грізними ударами нашого пролетарського війська, а червоне козачество звільняє від націоналістів місто за містом, село за селом, щоб не нацькували вже більше наш наряд на свого ж брата-росіянина. Ми плече в плече билися з росіянами на фронтах світової війни, ми разом із ними скинули царя, ми вигнали з України німців, а тепер гонимо звідділь на ці націоналістів. За що ж ми боремося, чого хочемо нашому народові? Ми боремося за добробут населення нашої країни, ми боремося за те, щоб кожен почував себе господарем своєї землі і, як добрий господар, давав про всебічний розвиток життя. Ми хочемо, щоб у майбутньому всі без винятку люди були поділені за віковими категоріями! До певних років всі вчитимуться, потім їм надаватимуть фізичну працю, яка чергуватиметься, щоб не набридла одноманітність і тим не відбила охоти до праці. Сьогодні, скажемо, людина працює на городі, наступного

тижня у садку чи лісі, що через тиждень його пошлють рибалити, а далі на степ, на пастуху, на луг. Тоді кожен з охотою буде працювати, аж поки не переступить середній вік. Тоді людина матиме вже досвід у роботі і зможе сама вчити молодих робітників, може ними керувати. А стукне шістдесят років, значить, ти вже своє будувати, тепер працюватимуть молодіші, а ти відпочивай та давай пораду людям, як у згоді жити. Працюватимуть усі лише три дні на тиждень і то не більш, як по шість годин, бо рук у нас хватає, і буде всім нам що їсти, буде в що вдягнутися і озутися, ще й сусідям продаватимемо. Добробут наш ростиме, хоч кожен матиме вільних чотири дні на тиждень, коли він буде займатися своєю улюбленою працею, бо така праця — це найкращий відпочинок. І буде все населення нашої держави жити вільним, щасливим життям, буде дихати на повні груди і благословити той день, коли прийшла до них большевицька влада. Я син такого ж, як і ви, селянина, а тепер я військовий комісар і член Української Комуністичної Партії. Я можу заповняти вас, що буде все так, як я сказав!"

"А коли так не буде?" — по-

(Signature)

